

אד-עזוקבי מצביע על השלטים בכניסה למיסגד
ש"פ 1939 ולקחו

ירושלים היפנה את העולם הזה אל ישעיהו ברזל, הממונה על מחוז הדרום במישרד הפנים, אשר השיב: "אני לא יודע שום דבר בניידון. בית-הקברות המוסלמי ו- המיסגד לא היו בטיפולי".

פרטים על תוצאות הטיפול הזה. מבקרהמדינה מפרסם פעם בשנה את המסקנות שלו".

פקיד בכיר במישרד-הפנים ב-

דובר מישרד-הדתות היפנה את העולם הזה לד"ר נסים דנה, מנ"ח מחלקת הלא-יהודים במישרד-הדתות. כאן נאמר להעולם הזה שתגובה בנדון אפשר לקבל אצל בן-חיים, מנהל המחלקה המוסלמית.

בן-חיים השיב:

"מכיוון שבעיר באר-שבע לא היתה אוכלוסיה מוסלמית קבועה, הועבר המיסגד לידי העירייה ל- שמירה ולשיפוצים. מאוחר יותר, כשהשייח' ג'עברי ושייחים אחרים דרשו את החזרת המיסגד למתי-פללים המוסלמים, דרש מישרד-הדתות מראש-העירייה להעביר את תו לידהם, אך ראש העירייה לא נענה".

בניין המיסגד היה זקוק לשיפוץ צים. לצורך זה הסכים מישרד-הדתות שעיריית באר-שבע תיקח על עצמה את המשימה, אך ראש העירייה ועוזריו, אחרי ששיפצו אותו, לא רצו להחזירו לידי העירייה.

"לגבי בית-הקברות", המשיך מנהל המחלקה המוסלמית, "הי עניין יותר פשוט. העירייה דרשה סכום של 650 אלף שקל עבור ביצוע עבודות גידור של המקום. בדצמבר 1982 העברנו לעירייה 360 אלף שקל, כמיקדמה".

את תגובתו של ד"ר יוסף בורג עדיין לא קיבלנו. למרות שעברו יותר מ-14 ימים מאז פנינו אליו, ראש עיריית באר-שבע ביקש לקבל בכתב את השאלות שהעולם הזה ביקש לשאול אותו. אליהו נאווי טען, באמצעות מזכירתו לאה, שהוא זקוק לשאלות בכתב כדי שיוכל להתייחס לנושא ביתר רצינות. כשהעולם הזה העביר לו בכתב את השאלות בנוגע למיסגד ולבית-הקברות המוסלמי, הודיעה המזכירה בשמו של אליהו נאווי: "ראש העירייה מתקשה לענות בכי-מרסל וזהו".

בוע להעולם הזה כי אכן נעשו מאמצים להעביר את המיסגד לידי המתפללים, אך ללא תוצאות. ביגלל סירובה של עיריית באר-שבע, כי לומר, ראש-העירייה בישראל פשוט מצפוף על הוראות שרים.

גם מישרד מבקרהמדינה קיבל

ולא נשאר
בית-קברות
אחד שלא
חולל, "אומר
נורי אל-עזוקבי.
ובית-קברות
ליד רביבים
הפך לחורשה,
באל-חלסב
נפתחו עשרות
קברים ועצמות

אדם כוזרות בשטח!"

העתק מפניות של האגודה אל אליהו נאווי. על כך הניב שמאי קנו, דובר המישרד: "נכון, הת-קבל העתק של המיכתב שנשלח לראש-העיריית באר-שבע. העניין בטיפול. לא נוכל לגלות עשוי

ממנו, לא ברור כלל מה המעמד של שולחתי בנושאים הגידונים. זו היתה התשובה העניינית היחידה של ראש-העירייה נאווי. בעיית המיסגד בבאר-שבע יוד-עה לממשלת ישראל מזה שנים רבות. כבר בנובמבר 1974 הגיש חבר-הכנסת איתן ליבני שאלתה לשר-הדתות יצחק רפאלי, וביקש לדעת מדוע מוזנח המיסגד בבאר-

(המשך מעמוד 29)
תבין, וההיר את אליהו נאווי שאם לא תתקבל מיד תשובה מהעירייה, הוא יפנה לערכאות. ואז באה התפנית הגדולה: ממ-לא-מקום ראש-העירייה, אריה מרי כוס, כתב באוגוסט 1982, מיכתב לעורך-הידון יוסף ברד. המיכתב נכתב שנה וחצי אחרי שהאגודה לסייע והגנה על זכויות הבדווים

אד-עזוקבי לפני המיסגד
להתפלל בעתה

שבע, לא שופץ, אינו עומד לרשות הציבור, ומדוע אין הבדווים בגב, המונים קרוב ל-30 אלף איש, מקבלים שירותים דתיים גאותים. ועל כך השיב שר-הדתות דאו: "המיסגד בבאר-שבע מוחזק על-ידי עיריית באר-שבע. מישרדי ביקש מהעירייה לפנות את המיסגד כדי שיוכל לשפצו ולהעמידו לרשות המתפללים".

ישראל ליפל, מנכ"ל המכון ה-ירושלמי למחקר הדתות, שהיה או סמנכ"ל מישרד-הדתות, אישר הש-

בישראל תבעה מאליהו נאווי למי-סור לה את המיסגד של הבדווים ולראו להספקת חילול בית-הקב-רות המוסלמי.

קשה לענות
בכתב

ת שובתו של אריה מרכוס, בשמו של ראש-העירייה היתה מדהימה: "במענה למכתבך בניידון, ולאחר שבחנתי שוב את העולה

סיפורו האישי של בן השייח':

אנחנו האינדיאנים

של ישראל!

מיקדת. הוא אמר שהמקום דרוש לאימוני הצבא. היינו מנותקים מן העולם. לא היה לנו קשר אלא עם אנשי ה-מימשל הצבאי, שבדרך-כלל גילו חוסר כל רגש אנושי.

במשך ארבעה חודשים, שבהם הפך המימשל את חיינו לבלתי-נסבלים, היה נקרא אבי כל בוקר אל נקודת המימשל ליד קיבוץ שובל, וכל אחרי צהריים למישרד המימשל הצבאי בבאר-שבע. בנוסף לזה, כל יום עם זריחת

ורי אד-עזוקבי הוא בנו של השייח' סולימאן אל-עזוקבי, ששמו אל-עזוקבי. מכונאי ו-ל מוסך בלוח, משקיע אל-עזוקבי זאת רוב זמנו והכנסותיו ל-נה על זכויות הבדווים. הוא יחץ במשך השנתיים האחרונות אליהו נאווי לשים קץ לחילול זיהוקרות המוסלמי בעיר, ו-חזיר את המיסגד למתפללים. השבע סופר נורי אד-קבי "העולם הזה":

השבט שלי, אל-עזוקבי, הוא אחד 12 השבטים שגורשו בראשית יום ה-50 מבתיהם ומארמותיהם, צליהן ומזון חיו במשך מאות

ים. יום בלתי אחד, באמצע אוגוסט 19, ביקר אצל אבי נציג של ושל הצבאי, נערכה לכבודו וחה הגיגית, עם בשר-כבש ש-חט במיוחד עבורו. אחרי ה-וכה הוא ציוות על אבי לבוא בתור ראש השבט - למחרת עם לנקודת המימשל הצבאי ליד גרץ שובל.

ללא שאלות רכב אבי על סוסו בן ומיהר למימשל. שם ביקש נו המושל להודיע ליהר בני 'בט שעלינו לעזוב את מקום דרינו ולעבור לשטח אחר.

מה זה? שאל אבי את המר-זהו זה? ונה האיש, ששישן

הטלוויזיה
לא הקרינה

שהתבררו לנו מעל לכל ספק כוונות השילטונות, הת-חילו בני השבט לבנות לבני מיש-פחותיהם צריפים ופחונים. 15 שנה מאוחר יותר, התחילו השילטונות לתבוע את בני השבט על בנייה בלתי-חוקית. גם את אבי תבעו

שייח' סולימאן אד-עזוקבי ובנו נורי, גם לנו זה קרה!"

החמה, היה מגיע קומנדקר עמוס חיילים מהמישטרה הצבאית ש-הסילו אימה על הבדווים. הם היו יורים בכלבים, באוויר וגם ב-חמורים. כל זה כדי לעקור אותנו מאדמותינו. התייחסו אלינו כאילו היינו האינדיאנים של ישראל.

לבסוף לא היתה ברירה אחרת. אילצו אותנו לעבור למקום שבו אנו נמצאים היום, אז נתנו לאבא פתק, שבו תוארו האדמות שלנו, שאתם נקבל כשנחזור לבתינו, בתום שישה חודשים. מאז הגירוש עברו 33 שנים, אך ששת החודשים לא הסתיימו עד עצם היום הזה.

במשך כוונות השילטונות, הת-חילו בני השבט לבנות לבני מיש-פחותיהם צריפים ופחונים. 15 שנה מאוחר יותר, התחילו השילטונות לתבוע את בני השבט על בנייה בלתי-חוקית. גם את אבי תבעו

גם לנו זה קרה!"